

[Borgbjerg.]

og dér gik det saa voldsomt til fra Fler-tallet i Forsamlingen, at mine faa Parti-fæller, nogle Arbejdere fra Frederiksværk, der var taget med derhen, sagde til mig: Det gaar ikke, det bliver til Overfald, nu kører vi Vognen — vi var kommet kørende i en lille Enspændervogn — hen uden for Vinduet i Huset, sætter en Tønde eller nogle Kasser op ved Muren, og saa hurtigst muligt ud af Vinduet, ned paa Tønden og op i Vognen, og saa kører vi bort. Se, det var Mødeterror!

Det var altsaa ikke historisk rigtigt, hvad det ærede Medlem Hr. Christmas Møller forleden sagde; men jeg forstaar paa den anden Side, at han efter Valget er noget nervøs, noget uligevægtig — og jeg tilgiver ham! Jeg ønsker egentlig, at han hurtigst muligt maa komme i Ligevægt og i fuld Vigør, for han har en alvorlig og betydningsfuld Opgave. Det ærede Medlem roste sig forleden, og med Rette efter min Mening, fordi han under Valget ligesom tidligere har taget udtrykkelig og klar Afstand fra Antisemitisme, fra Nazisme, fra J. A. K., fra L. S.-Strejke o. s. v., og det er vi ham alle taknemmelige for. Han har sikkert en fremtidig Opgave, ogsaa i dansk parlamentarisk Udvikling, og jeg vil ønske, han maa faa Held til og have Styrke ogsaa inden for sine egne baade i Folketing og Landsting og ude i Landet til at gennemføre det Program, hvorpaa han gik til Valg, bl. a. Valget i 1924, da han i en Valgpjece: „Hvem skal vi stemme paa?“ skrev, at naar en saadan Sag — det var bl. a. Valutaspørgsmaalet, som var i første Linie dengang — forelægges Folketings-vælgerne til Afgørelse, skal Afgørelsen gælde, og saa skal Rigsdagen, skriver det ærede Medlem ordret, bøje sig derfor. Ja, men Landstinget! følger det ærede Medlem selv til, vil nogle sige. Ja, men Landstinget, fortsatte han, har ved en Dagsorden i 1919 erklæret, at naar en saadan afgørende Sag kom ud til Folketingsvælgerne Afgørelse, vilde Landstinget bøje sig. Jeg ønsker altsaa det ærede Medlem Lykke til at gennemføre denne Politik i den kommende Tid.

Det ærede Medlem Hr. Axel Dam beklagede min Afgang som Undervisningsminister. Han mente, at jeg var i fuld Vigør, og sagde, jeg havde været en frindsiget Minister. Jeg takker ham for disse venlige Ord. Jeg har efter min Afgang faaet adskillige Breve ude omkring fra i samme Retning, og adskillige af disse, særlig fra Folkeskolekredse, har for saa vidt gjort mig ondt, for jeg kunde ligesom i

dem spore en vis Opfattelse af, at jeg i Utide forlod min Post, skønt jeg endnu havde en Del at udrette. Og det er fra alle Partier, jeg har faaet Breve — det ærede Medlem Hr. Axel Dam er jo heller ikke min Partifælle. Fra en Amtsskolekonsulent, en Venstremand, fik jeg et Brev om, at dette ufattelige Rygte om, at jeg skulde gaa af som Undervisningsminister, havde han nu faaet bekræftet gennem Radioen. En fynsk Førstelærer, som begynder sit Brev med at sige, at han er konservativ, beklager ligeledes min Afgang, men følger til: Hvad skal det nu blive til med Folkeskolereformen? Jeg svarede naturligvis straks beroligende paa alle disse Udtalelser med at henvise til, at min Efterfølger offentlig havde erklæret, at han fuldkommen vilde følge den skolepolitiske Linie, jeg i min 6—7-aarige Ministertid havde fulgt.

Min Afgang blev simpelt hen, som Rekonstruktionen blev medede sig, en politisk Nødvendighed, som jeg selvfølgelig bøjede mig for. Da jeg saa fik at vide, at min Efterfølger blev Jørgen Jørgensen, var jeg meget glad og tilfreds, fordi jeg vidste, at han vilde følge den Linie, jeg havde fulgt, fordi jeg havde lært at sætte saa overordentlig Pris paa ham ogsaa i Skolespørgsmaal. Han var meget væsentligt medvirkende til den Overenskomst, der blev truffet i Folketingsudvalget i Foraaret om Folkeskoleloven, som sikrede Vedtagelse af et Flertal her i Folketinget. Jeg førte dengang, kan jeg her indskyde, forskellige Samtaler med Mænd af forskellige Partier, Radikale, Socialdemokrater og ogsaa skoleinteresserede Mænd blandt de Konservative og i Venstre, og fik det Indtryk, at en Overenskomst om Folkeskoleloven, der kunde sikre Vedtagelse ikke blot i Folketinget, men ogsaa i Landstinget, var inden for Synsvidde.

Jeg vilde gøre mig skyldig i Skæberi, hvis jeg benægtede, at det var med Sorg, jeg forlod Ministeriet, fordi jeg godt kunde have tænkt mig at have endnu et halvt Aars Tid, indtil jeg fyldte 70 Aar, til at prøve paa at føre den Sag igennem sammen med nogle andre Sager særlig er Par administrative Spørgsmaal f. Eks. om Mellem-skole- og Realskoleundervisningsreformen og ogsaa et enkelt andet, der laa og ventede, til Folkeskoleloven var gennemført. Nu mener jeg imidlertid, at disse Sager ligger saadan, og at jeg kender min Efterfølgers Stilling til dem saadan, at jeg tror ikke, at Ministerskiftet bør eller vil medføre den mindste Afbrydelse eller Vanskeliggørelse af de fortsatte Forhandlinger. Jeg ser nu netop i Dag, at Danmarks Realskoleforening